



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Quomodo quatuor menses vsque ad messem?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83011](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83011)

Et as
Christi.

procurare, tam sibi iucundum esse, quam est escan-
tibus cibis, &c.

Dalsu aqua salente si in resingueris riuo.

Iam enim sciebat ad fore Samaritanos ad fidem susci-
piendam idoneos, quorum aduentum fidemq; hisce
parabolis prædicit. Rectè S. August. n. etiam potum
fuisse earundem animarum salutem.

Zelum animarum conquirendarum nobis impen-
se commendat fames & sitis Domini, cuius cibus est
voluntas Patris, illa vero est, qua omnes homines
vult saluos fieri.

§. 2. Nyss. hom. 10. in cantica. Nos autem, ait, sumus
arbores quandoquidem nos quoq; semus, qui ei cibum apponi-
mus, salutem nostrarum animarum. cum sit dixerit in qui on-
iuius nostram excipit animam, Meus est cibus, vt faciam vo-
luntatem Patris mei. Est autem man festus sicutus diuina vo-
luntatis qui vult omnes homines saluos fieri, & venire ad ag-
nitionem veritatis. Hic est ergo ei peritus cibus vt nos saluifi-
mus. Fructus autem noster est liber arbitrii electio, Deo, qui
nos met. ac decerpit, tanquam per quendam ramam tradens
animam.

Itaq; duo insignia dogmata contra Calvinianos
probat, ex eo, quod cibus Christi sit salus hominum,
& quod sit liberi arbitrii electio, quâ se homo Chri-
sto in cibum tradit.

Et orat 4. de beate. Quis est, inquit, ille cibus,
cuius appetitum Iesus sibi tupe non dicit? At ad discipulos
post habitum cum Samaritanâ sermonem: Meus cibus est, vt
faciam quod vult pater meus: non ignota est autem voluntas Pa-
tris qui omnes homines seruari, & ad agnitionem veritatis ve-
nire vult. Igitur si ille nos cupit seruari, & vita nostra cibus
ei existit, adiciamus quis vsus sit eiusmodi anima habitus &
affectionis. Quis igitur hic est? Efuriansus nisi iam ipsorum sal-
lutem: sciamus diuinam voluntatem, qua est, vt nos ser-
uemur.

VERSUS 35.

*Nonne vos dicitis, quod adhuc qua-
tuor menses sunt, & messis venit:
Ecce dico vobis, leuate oculos ve-
stros, & videte regiones, quia alba
sunt iam ad messem.*

QUESTIO I.

Quomodo quatuor menses vsq; ad messem?

§. 1. **O** T. 1. et 2. q. 1. alii addunt. Origenes dis-
cipulos dixisse putat. Iam corpori curando
vacandum, quod adhuc ad spirituales messem qua-
tuor menses, hoc est longum sit tempus. Christus re-
spondet, iam iam laborandum, regiones enim esse al-
bas ad messem. Iam enim adfuturi erant Samaritani
pars Messis, imo primitiæ gentium.

Cæteri esse quatuor menses vsq; ad messem triti-
ceam, qua excunte Aprili esse solebat. Itaq; initio Fe-
bruarii, vel Ianuarii ista dicerentur.

§. 2. Quemadmodum messem temporariam ex-
spectatis, & iam quatuor mensibus abesse dicitis, ita
messem spirituales iam esse dico, & flauas segetes fla-
gitare messorem.

Festinationis causam ex hominum lucris studen-
tium sollicitudine confirmat. In illis sedulo occasio-
nes captant, spiritualium rerum negligentes.

§. 3. Syrus haber, quippe quæ albescant, & iam per-
uenierint ad messem amodo *דעבאנא דעבאנא* dechana
& metui, albescunt & propinquat ad messem. Et ad-
iungit *מנא מנא* men caddu, amodo seu ab hoc tempore.

§. 4. Maldonatus existimat hominum ocioforum
proverbium fuisse. *Adhuc quatuor menses sunt vsq; ad*

messim, cura indicare vellent, non nimium sollicitos
esse oportere, adhuc diem volui. At proverbium hac
in messe spiritus locum non habere, iam enim in ma-
nibus esse messem, albere segetes, nisi acturum colli-
gatur, nimia maturitate fructum de vagina casurum.
Probabilem expositionem facit, quod ait: vos dicitis,
hoc est, proverbio dicere soletis. Deinde accommo-
datissima est rei præsentis interpretatio. Originè pro-
uerbii esse dicit, quod inter lementem & messem ple-
rumq; erant quatuor menses interiecti: lementem
Nouembri: messem excunte Aprili fuisse.

VERSUS 36.

*Et qui metit mercedem, accipit &
congregat fructum in vitam æter-
nam, vt qui seminat simul gau-
deat, & qui metit.*

QUESTIO I.

An idem sit merces & fructus?

§. 1. **C** Yillus idem esse existimat: Mercedem di-
ci, quod labori ex pacto rependatur: fructum
vero, quod de fructu merces solueretur. Hortatur ad
laborem, merces, & fructus facit, vt & is qui seminat,
gaudeat copiosam messem fuisse, & is qui metit.

§. 2. Mercedem ferre Calu. non potest in bono, ait,
sine merito. In scriptura mercedem fieri solet mentio, non autem
vt inde operum merita estimetur. Qui n. si ad altum ve-
tum fuerit, non pena ignauis magis, quâ diligentiæ premio di-
gnus reperitur. Ergo optimis operariis nihil restabit aliud, nisi
vt supplices ad veniam deprecationem conficiant. Sed Dominus,
qui paternè nobiscum agit, vt nostram ignauiam corrigat, &
nos a loqui partem cordatos melius animet, gratiam m. re-
d. m. rependere dignatur. Porro hoc adeo non auctus fidei in-
stitium vt potius stabiliat. vnde enim sit vt qui quam in nobis
quod remuneretur inueniat Deus, nisi quæ spiritus suo do-
nauit: Atqui spiritum arham pignus, ad pignus s. sumus.
Secundo, vnde sit motus & virtus ope. Ibi tantum honoris
Deus habeat, nisi quæ postquam nos sibi gratia reponitur,
v. via que operibus nostris adhar. ut, non impuando, prater-
v. lum meritum acceptæ habeat. Similia huius doctores. Laborem
quem docendo impendant Apostoli, nimis dicitur, aut gra-
u. m. debere illis esse, quum sibi, tam vtil. m. Christo & E. de
fructuosum esse seiant.

Resp. Merita operum, nec euertere iustitiam fidei,
nec pignus spiritus nobis donatum, hæc enim omnia
tanquam principia esse in animâ meritis oportet,
nec ista sufficiunt, sed promissione diuinâ præcipue
niritur, qua scimus nobis ex Dei spiritu bene operan-
tibus, quauis actiones imperfecit sibi, mercedem ex
pacto gratuito accepturos. Multo stultius hoc loco
Brentius. Neminem meritis iustificari, itaq; non esse
merita vlla. Nam merita iustorum sunt, non autem
iustificandorum.

VERSUS 37.

*In hoc enim est verbum verum, quia
alius est qui seminat, & alius est
qui metit. Ego misi vos metere
quod non laborastis: alii laboraue-
runt, vos in labores eorum introuistis.*

QUESTIO I.

Qui seminarint, qui metunt?

§. 1. **C** Ontentus docent, hoc etiam proverbium
fuisse, cum significare vellent, alterius fuisse
labo-

ADAMI
112
+ Evangelium
C. VI
1. 11